

1990. évi LXXXVII. törvény

az árak megállapításáról

Az árak legfőbb szabályozója a piac és a gazdasági verseny. Az árakra vonatkozó közvetlen kormányzati beavatkozás csak ott indokolt, ahol a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvényben foglaltak nem elégségesek a káros versenykorlátozás és a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés megakadályozására. A kormányzati beavatkozás kereteinek kijelölése céljából az Országgyűlés a következő törvényt alkotja:

A törvény hatálya

1. § (1) E törvény hatálya kiterjed:

a) a gazdasági tevékenységet folytató jogi személyre, jogi személyiség nélküli gazdasági és egyéb társaságra, természetes személyre (a továbbiakban együtt: vállalkozó), valamint az általuk belföldön érvényesített árakra és díjakra, továbbá

b) a hatósági ár megállapítójára.

(2) A törvény hatálya nem terjed ki:

a) a jogszabályok alapján kötelezően igénybe vett szolgáltatások díjára;

b) a külön törvény felhatalmazása alapján szabályozott szolgáltatási díjakra;

c) a hegyközség által megállapított termőhelyi védőárra;

d) az agrárpiaci rendtartásról szóló 2003. évi XVI. törvény alapján megállapított árakra;

e) a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény hatálya alá tartozó termékek vagy szolgáltatások ára.

(3) E törvény alkalmazásában gazdasági tevékenység: nyereség- és vagyonszerzés céljából üzletszerűen, ellenérték fejében történő termelő vagy szolgáltatási tevékenység folytatása.

Általános rendelkezés

2. § Az árban, díjban (a továbbiakban együtt: ár), valamint az ár alapjául szolgáló értékesítési feltételekben a szerződő felek - a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvényben, valamint az ebben a törvényben foglaltak megtartásával, egymás méltányos érdekeit tiszteletben tartva és kölcsönösen együttműködve - állapodnak meg, ideértve a versenytárgyaláson vagy árverésen történő ármegegyezést is.

Bejelentési kötelezettség

3. § A Kormány a hatósági ármegállapítás körébe nem tartozó termékek árának tervezett emelésére jogszabályban előzetes bejelentési kötelezettséget írhat elő, ha a terméket előállító vállalkozó a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvényben megfogalmazott kritériumok alapján az érintett piacon gazdasági erőfölényben van.

4. § A vállalkozó köteles a Gazdasági Versenyhivatalhoz előzetesen bejelenteni, ha a Kormány által jogszabályban meghatározott, saját gyártású termékeinek árát emelni kívánja, továbbá ha korábban többféle árat alkalmazott, és az új vevő részére az addig érvényesített legmagasabb árnál magasabb árat kíván érvényesíteni.

5. § (1) A bejelentésben fel kell tüntetni a tervezett áremelés mértékét, időpontját, indokát és a termék tervezett forgalmát.

(2) Ha a bejelentés elbírálásához az (1) bekezdésben felsoroltakon felül további adatokra is szükség van, azokat a bejelentő a Gazdasági Versenyhivatal felhívására nyolc napon belül köteles annak rendelkezésére bocsátani.

6. § (1) A Gazdasági Versenyhivatal a bejelentés vagy a pótlólag rendelkezésre bocsátott adatok kézhezvételétől számított negyvenöt napon belül a tervezett áremelést határozattal - részben vagy egészben - megtiltja, ha az emelt ár a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvénybe ütközne.

(2) Az ár legfeljebb a bejelentésben foglaltak szerint emelhető, ha a Gazdasági Versenyhivatal - az (1) bekezdésben előírt határidőn belül - határozatával az áremelést nem tiltotta meg, vagy e határidőn belül nem nyilatkozott. Az emelt ár érvényesítéséhez ez esetben is a szerződő felek megállapodása szükséges.

(3) A bejelentési kötelezettség alá tartozó termékekre csak akkor lehet felemelt árral szerződési ajánlatot tenni, ha a Gazdasági Versenyhivatal az áremelést nem, vagy csak részben tiltotta meg, vagy az (1) bekezdésben előírt határidőn belül nem nyilatkozott.

Hatósági ármegállapítás

7. § (1) A mellékletben felsorolt termékekre, szolgáltatásokra (a továbbiakban együtt: termék) az ott feltüntetett miniszter, illetve a helyi önkormányzat (a továbbiakban együtt: hatósági ár megállapítója) legmagasabb árat vagy legalacsonyabb árat (a továbbiakban együtt: hatósági ár) állapít meg.

(2) A termék hatósági árát az államháztartásért felelős miniszterrel egyetértésben kell megállapítani, ha az árat a miniszter állapítja meg, vagy az árat az állami költségvetés támogatja.

(3) A taxiengedély érvényességi területe szerint illetékes települési önkormányzat - a fővárosban a Fővárosi Önkormányzat - képviselő-testülete a területi kereskedelmi és iparkamarával egyeztetve, a fogyasztóvédelmi hatóság és a szolgáltatásban közvetlenül érintett szakmai érdek-képviselői szervezetek véleményének figyelembevételével rendeletben megállapíthatja a személytaxi szolgáltatásért felszámítható árat és annak alkalmazási feltételeit. A személytaxi szolgáltatás díjszabását (díjtételeit) a képviselő-testület - a helyi körülmények mérlegelésével - legmagasabb hatósági árként vagy rögzített hatósági árként határozhatja meg.

(4) Felhatalmazást kap a vendéglátásért felelős miniszter, hogy a felszolgálatási díj alkalmazásának és felhasználásának szabályait jogszabályban megállapítsa.

(5) E törvény Melléklete II. Legmagasabb ár pontjának „B) Szolgáltatások” fejezetében található „40.30.90.0 Távhőszolgáltatás csatlakozási díját és lakossági távhőszolgáltatás díját” a települési önkormányzat - fővárosban a Fővárosi Önkormányzat - képviselő-testülete rendeletben állapítja meg, az energiapolitikáért felelős miniszter véleményének beszerzését követően.

8. § (1) A legmagasabb árat - a (2) bekezdésben szabályozott kivétellel - úgy kell megállapítani, hogy a hatékonyan működő vállalkozó ráfordításaira és a működéséhez szükséges nyereségre fedezetet biztosítson, tekintettel az elvonásokra és a támogatásokra is.

(2) A továbbfeldolgozók vagy továbbértékesítők részére értékesített egyes energiahordozók ára a külpiaci árak szintjén is meghatározható.

(3) A legalacsonyabb árat úgy kell megállapítani, hogy az legalább a hatékonyan működő vállalkozó ráfordításaira fedezetet biztosítson, tekintettel az elvonásokra és támogatásokra is.

9. § (1) A hatósági ár megállapítása történhet tételesen vagy a hatósági ár kiszámítására vonatkozó előírásokkal.

(2) A hatósági ár alkalmazási feltételeivel (pl. a minőség, a határidő, a szállítások ütemezése, a megrendelés nagysága, a teljesítés helye, a fizetési feltételek) együtt kell megállapítani.

10. § (1) A hatósági ár megállapítása - ideértve az áralkalmazási feltételeket is - hivatalból vagy az árat érvényesítő vállalkozó kérelmére történhet. Ez utóbbi esetben a kérelmező köteles a hatósági árra vonatkozó javaslatát a hatósági ár megállapítója részére egyidejűleg megküldeni. A hatósági ár megállapítója - mindkét esetben - további adatokat kérhet.

(2) A hatósági ár megállapítójának megkeresésére az országos gazdasági kamara tájékoztatást ad a kérelemmel érintett termékekkel, szolgáltatásokkal kapcsolatos forgalmi és árviszonyokról.

(3) A hatósági ár megállapítója a kérelem, illetve a kért adatok kézhezvételétől számított harminc napon belül köteles az ármegállapítást közzétenni vagy a kérelem elutasításáról a kérelmezőt értesíteni.

11. § (1) A hatósági árat, valamint annak alkalmazási feltételeit jogszabályban kell közzétenni. A jogszabályban rendelkezni kell arról, hogy a hatósági ár mikor lép érvénybe; e rendelkezésnek visszamenőleges hatálya nem lehet.

(2) A legmagasabb hatósági árnak a szerződés megkötését követően bekövetkező emelése esetén jogszabály kivételesen előírhatja, hogy az emelt legmagasabb hatósági ár az érvényes szerződés részévé válik. A felek azonban az új ártól lefelé - közös megegyezéssel - eltérhetnek, a szerződésben kikötött ár fenntartásával vagy megváltoztatásával.

12. § Ha hatósági árat állapítottak meg, a szerződésben

a) a legmagasabb árnál magasabb árat és

b) a legalacsonyabb árnál alacsonyabb árat

érvényesen nem lehet kikötni.

13. § Ha a felek az árban nem állapodtak meg, és a termékekre hatósági ár van érvényben, az utóbbi az irányadó. A hatósági ár az irányadó akkor is, ha a felek a jogszabály megsértésével más árban állapodtak meg.

14. § A hatósági árnak a szerződés megkötése és teljesítése között bekövetkezett megszűnése esetén a szerződést - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a kikötött áron kell teljesíteni.

15. § A lakosságot közvetlenül érintő hatósági ár változtatásáról a hatósági ár megállapítója legkésőbb az ár érvénybelépésével egyidejűleg köteles a lakosságot tájékoztatni.

16. § A hatósági árakra vonatkozó rendelkezések megsértése esetén a hatósági ár megállapítója határozattal

a) megtiltja a jogszabályt sértő ár további alkalmazását, és egyidejűleg kötelezi a vállalkozót a jogszerű ár alkalmazására, valamint

b) kötelezi a vállalkozót a hatósági árra vonatkozó rendelkezések megsértésével elért többlet árbevételnek a sérelmet szenvedett részére történő visszatérítésére, ha pedig ennek személye nem állapítható meg, az állam javára történő befizetésére,

c) a 7. § (3) bekezdése szerinti rendelkezések megsértése esetén az 1997. évi CLV. törvény 48. §-a alapján fogyasztóvédelmi bírság kiszabása kezdeményezhető.

17. § (1) A hatósági ár megállapítójának a 16. §-ban szabályozott eljárására a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2) A hatósági ár megállapítójának határozata ellen fellebbezésnek nincs helye. A határozat közlésétől számított harminc napon belül a bíróságtól keresettel kérhető a határozat felülvizsgálata.

(3) Az egyetemes hírközlési szolgáltatások tekintetében a 16. §-ban foglaltakat a hatósági ár megállapítója helyett a Nemzeti Hírközlési Hatóság végzi, az ezzel kapcsolatos eljárásra az elektronikus hírközlésről szóló törvény szabályait kell alkalmazni.

(4) Az energiapolitikáért felelős miniszter árhatósági jogkörébe tartozó, a földgázellátásról szóló törvény hatálya alá tartozó termékek vagy szolgáltatások tekintetében a 16. §-ban foglaltakat a hatósági ár megállapítója helyett a Magyar Energia Hivatal végzi. Az ezzel kapcsolatos eljárásra a villamos energiáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

18. § (1) Ha a határozat felülvizsgálatát nem kérték a bíróságtól, a hatósági ár megállapítója a határozatát megküldi a Gazdasági Versenyhivatalhoz a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvényben szabályozott bírság kiszabása végett.

(2) Ha a határozat felülvizsgálatát kérték a bíróságtól, és a bíróság a hatósági árra vonatkozó rendelkezések megsértését megállapította, jogerős határozatát megküldi a Gazdasági Versenyhivatalhoz a tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvényben szabályozott bírság kiszabása végett.

Vegyes rendelkezések

19. § A gazdaság egészét vagy jelentős részét érintő és az árak alakulására ható adózási, pénzügyi vagy egyéb szabályozási eszköz változása esetén a Kormány - legfeljebb hat hónapra - az árakra vonatkozóan rendelkezhet a nem hatósági árak körében is.

19/A. § A gyógyszerpiac átmeneti zavarainak elhárítása, kiküszöbölése vagy a gyógyszerpiac egyensúlyának fenntartása érdekében tehető intézkedésekről külön törvény rendelkezik.

20. §

21. § Az e törvényben foglaltak nem érintik a külön jogszabályok szerinti polgári jogi igény érvényesítésének, illetőleg szabálysértési vagy büntetőeljárás megindításának lehetőségét.

Hatálybalépés; átmeneti szabályok

22. § (1) Ez a törvény az 1991. évi január hó 1. napján lép hatályba.

(2)-(4)

23. § A törvény hatálybalépése nem érinti a mellékletben felsorolt termékekre vonatkozóan korábban kiadott hatósági ármegállapítások érvényességét.

Melléklet az 1990. évi LXXXVII. törvényhez

Hatósági áras termékek

I. Legmagasabb ár

A) Termékek

Termékszám (ITJ)	Megnevezés	A hatósági ár megállapítója
1441-1-2	az állami tulajdonú víziközműből más víziközműnek átadott ivóvíz díja	vízgazdálkodásért felelős miniszter
Termékszám (BTO)	Megnevezés	A hatósági ár megállapítója
111020000	a közüzemi nagykereskedő és a közüzemi szolgáltató közötti kereskedelemben értékesített földgáz ára	energiapolitikáért felelős miniszter
111020000	a közüzemi fogyasztó részére értékesített földgáz ára	energiapolitikáért felelős miniszter

B) Szolgáltatások

Szolgáltatásszám (SZTJ)	Megnevezés	A hatósági ár megállapítója
405-11-02-ből	A belföldi közforgalmú, vasúti menetrend szerinti személyszállítás díja	közlekedésért felelős miniszter
405-22-01-ből	A belföldi menetrend szerinti távolsági autóbusz-közlekedés díja; iskolák és tanintézetek által rendelt belföldi távolsági autóbusz-különjáratok díja	közlekedésért felelős miniszter
405-22-02-ből	A menetrend szerinti helyi autóbusz-közlekedés díja; iskolák és tanintézetek által rendelt helyi autóbusz-különjáratok díja	települési önkormányzat - fővárosban a Fővárosi Önkormányzat - képviselő-testülete
405-3-ből	A menetrend szerinti személyszállítás (villamos, fogaskerekű, trolis, metró, földalatti) és a helyi érdekű vasút díja	települési önkormányzat - fővárosban a Fővárosi Önkormányzat - képviselő-testülete
64.20.11.0		
64.20.12.1	Az egyetemes elektronikus hírközlési szolgáltatás díja	elektronikus hírközlésért felelős miniszter
64.20.12.2		
64.11.12.0-ből	A postáról szóló 2003. évi CI. törvény 7. § (1)	
64.11.14.0-ből	bekezdésében meghatározott postai belföldi fenntartott szolgáltatások díja	postaügyért felelős miniszter
64.11.15.0-ből		
		
507-34, 45-ből	Humán célú, a járóbeteg-ellátás keretében társadalombiztosítási támogatással forgalmazható gyógyszerek kereskedelmi árérése	egészségügyért felelős miniszter
05511	Az önkormányzati tulajdonú víziközműből szolgáltatott ivóvíz díja	települési önkormányzat - fővárosban a Fővárosi Önkormányzat - képviselő-testülete
18111-1-2	Az önkormányzati tulajdonú víziközmű által biztosított szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás és -kezelés díja	települési önkormányzat - fővárosban a Fővárosi Önkormányzat - képviselő-testülete
05511	Az állami tulajdonú víziközműből szolgáltatott ivóvíz díja	vízgazdálkodásért felelős miniszter
18111-1-2	Az állami tulajdonú víziközmű által biztosított szennyvízelvezetés, szennyvíztisztítás és -kezelés díja	vízgazdálkodásért felelős miniszter
40.30.90.0	Távhőszolgáltatás csatlakozási díja és lakossági távhőszolgáltatás díja	települési önkormányzat - fővárosban a Fővárosi Önkormányzat - képviselő-testülete
60.30.12.	a földgázszállítás díja (a földgáztranszit kivételével)	energiapolitikáért felelős

40.20.9.	a földgázelosztás díja	miniszter energiapolitikáért felelős miniszter
11.10.99	a közüzemi ellátás érdekében történő földgáztárolás díja	energiapolitikáért felelős miniszter
SZJ'03 72.30.21	A céginformációs szolgálat által biztosított céginformáció elektronikus adattovábbításának ára	igazságügyért felelős miniszter és az államháztartásért felelős miniszter
Termékszám (BTO)	Megnevezés	A hatósági ár megállapítója
55.30.11.0	A vendéglátásban felszámított felszolgálati díj felső mértékének meghatározása	kereskedelemért felelős miniszter
55.30.12.0		
55.40.10.0		

II.
